ٴسىرا، بازار شارۋاشىلىعى ما، الدە، كۇشپەن ساۋدا جاساتۋ ما

ـــ امەريكا قۇراما شتاتتارىنداعى كەيبىر ساياساتپازداردىڭ "قولايىنا جاقسا قولداناتىن، قولايىنا جاقپاسا تاستايتىن" شىنايى كەيپ ـ كەسپىرىن جىعا تانىق

☐ جۇڭ شىڭ

"ٴبىز ەڭ زور قۇلشىنىسىمىزبەن ادىلەتسىز ەكونوميكالىق ارەكەتتەردى جازعىرامىز، بازار كەدەرگىسىن الاستايمىز". امەريكا قۇراما شتاتتارىنداعى كەيبىر ساياساتپازداردىڭ ساۋلەتىن ات كوتەرە المايدى. الايدا، ٴىس جۇزىندە، امەريكا قۇراما شتاتتارى جاقتىڭ قازىرگى كوپتەگەن ساياساتتارى مەن قىلىقتارى ٴتۇرلى ـ ٴتۇرلى ادىلەتسىزدىكتەر تۋدىرىپ، بازار شارۋاشىلىعىنىڭ ەڭ زور كەدەرگىسىنە اينالۋدا.

ەڭ جاڭا مىسالعا قارايىق. جۋىردا امەريكا قۇراما شتاتتارى ۇكىمەتى مەملەكەت حاۋىپسىزدىگى دەگەن جەلەۋمەن جۇڭگونىڭ جوعارى عىلىم ـ تەحنيكالىق كاسىپورىندارىن "ناقتى تۇلعا تىزىمدىگى"نە كىرگىزدى، تىزىمدىكتەگى كاسىپورىن نەمەسە جەكەلەر امەريكا قۇراما شتاتتارىنىڭ تەحنيكاسىن ساتىپ الۋ ٴۇشىن نەمەسە وتكەرمەلەۋ ارقىلى قول جەتكىزۋ ٴۇشىن قاتىستى رۇقسات الۋ قاجەت. تىيىم بۇيرىعىن شىعارىپ، تىزبەكتى قۇرساۋلاپ، مەملەكەت ماشيناسىن ىسكە قوسىپ باسقا ەلدەردىڭ كاسىپورىندارىن قىسپاققا الدى ـــ امەريكا قۇراما شتاتتارىنداعى ساياساتپازدار كوككە كوتەرمەلەگەن "بازار شارۋاشىلىعى"، "ەركىن باسەكە" وسى بولعانى ما؟ امەريكا قۇراما شتاتتارى جاق ٴوزىن بازار شارۋاشىلىعىنىڭ قورعاۋشىسى دەپ اتاپ، باسقا ەلدەردىڭ داموۋ ۇلگىسىنە اكىرەڭدەپ كۇش كورسەتتى. سونىمەن بىرگە، امەريكا قۇراما شتاتتارى بازار شارۋاشىلىعىنىڭ ەرەجەسىنە دورەكىلىكپەن ىرىكتەۋ جاساپ، حالىقارالىق ەكونوميكا ـ ساۋدادا سەلبەستىگەن قولدانىمپازدىق پوزيتسيامەن ٴبىر جاقتى ەتتى. مۇنداي ٴسوزى مەن ارەكەتى ٴبىر جەردەن شىقپاۋدىڭ، قىسىممەن ساۋدا جاساتۋدىڭ قاي جەرى بازار شارۋاشىلىعىنىڭ ەرەجەسىنە ۇيلەسەدى، ول قايتىپ ادامدى وزىنە يلاندىرادى؟

وتكەن ٴبىر جىلدان استام ۋاقىتتان بەرى، امەريكا قۇراما شتاتتارى جاق قىمسەتسە "مەملەكەت حاۋىپسىزدىگى" جەلەۋىن كوتەرىپ، جۇڭگو كاسىپورىندارىن قامتىعان شەتەل قارجىلاندىرعان كاسىپورىنداردىڭ قارجى قوسۋىنا كەدەرگى قويىپ، شەتەل قارجىلاندىرعان كوپتەگەن كاسىپورىنداردىڭ ساتىپ ىرىكتىرىپ الۋ ساۋداسىن ىلگەرىندى ـ كەيىندى ماقۇلداماي قويدى. تاعى كەيبىر ٴتۇستى كوزىلدىرىك تاققان امەريكا قۇراما شتاتتارىنىڭ ساياساتپازدارى، بىرەسە، قاي ـ قايداعىنى كولدەنەڭ تارتىپ جۇڭگو كاسىپورىندارىنا "حاۋىپسىزدىك حاۋىپ ـ قاتەرى" قالپاعىن كيگىزدى، بىرەسە امەريكا قۇراما شتاتتىندىقتاردى جۇڭگو جاساعان ٴارقانداي تاۋاردى ساتىپ الۋدان باس تارتۋعا ايتاقتادى. بۇل ارەكەتتەرگە تىرەك بولىپ تۇرعان "قىسىممەن ساۋدا جاساتۋ"داي زورەكەرلىك لوگيكاسى مىناۋ: امەريكا قۇراما شتاتتارىندا نەنى ٴوندىرۋ قولايلى بولسا، دۇنيە ٴجۇزى، ٴسوز جوق، سونى ساتىپ الۋى كەرەك، ال وركەندەپ كەلە جاتقان مەملەكەتتەر تەك قانا امەريكا قۇراما شتاتتارىنا تومەن ۇستەمە قۇندى ونىمدەر مەن قىزمەت وتەۋلەردى ەكسپورت ەتۋى، ٴسوز جوق، ۇزاق ۋاقىت بويى تىنىش قانا امەريكا قۇراما شتاتتارى ونىمدەرىنىڭ ارزانداتىپ ساتىلاتىن جەرى، تومەن دەڭگەيلى ونىمدەرمەن قامدايتىن جەرى بولۋى، "امەريكا قۇراما شتاتتارى الدىدا تۇرۋى" ٴۇشىن، باسقا ەلدەر، ٴسوز جوق، شارتسىز ىعىنا جۇگىرۋى كەرەك.

ٴىس جۇزىندە، امەريكا قۇراما شتاتتارىنىڭ كەيبىر ساياساتپازدارىنىڭ كوزىندە تەك مۇددە عانا بار، ەرەجە جوق، امەريكا قۇراما شتاتتارىنىڭ مۇددەسىن جۇزەگە اسىرۋ ٴۇشىن ولار ومىردەگى ٴارقانداي ەرەجەنى اياققا تاپتاي سالادى. دۇنيە جۇزىلىك ساۋدا ۇيىمى داۋ ـ شارلاردى شەشۋ قۇرىلىمىنىڭ زەرتتەۋ مالىمەتىنە نەگىزدەلگەندە، امەريكا قۇراما شتاتتارى كۇنى بۇگىنگە دەيىن دۇنيە جۇزىلىك ساۋدا ۇيىمىنىڭ كەسىمىنە بويسۇنبايتىن ەڭ ٴىرى "قاعيداعا بويسۇنباۋشى" ەكەن. ٴتۇرلى دەرەكتەر كەدەن باجىسىن جوعارىلاتۋدىڭ امەريكا قۇراما شتاتتارىنىڭ ساۋدا سەرىكتەرىن قىسپاققا الۋ قۇرالىنا اينالعاندىعىن، ٴارقانداي ٴبىر ەلدىڭ ونىڭ زيانىنا ۇشىراۋى مۇمكىن ەكەندىگىن كورسەتتى. ٴتىپتى «نيۋ ـ يورك ۋاقىت گازەتى»نىڭ ٴوزى امەريكا قۇراما شتاتتارى جاقتىڭ "باسقا ەلدەرمەن جاڭا ساۋدا تارماقتارىنا قول جەتكىزۋدى قۇپتايتىندىقتارىن تالاي رەت بىلدىرسە دە، ٴبىراق ىلە ـ شالا بۇل كەلىسىمدى كۇشىنەن قالدىرۋ ارقىلى ٴتىپتى دە زور ماقساتتاردى جۇزەگە اسىراتىندىعىن ايتىپ شىعا كەلەتىندىگىن" مويىندادى. كوپتەگەن حالىقارالىق قايراتكەرلەردىڭ قاراۋىنشا، ۋاشينگتون ىلعي دا "امەريكا قۇراما شتاتتارى الدىدا تۇرادى"عا سالىنىپ، ٴوز ەلىنىڭ مۇددەسىن ٴتاسىل تالعاماستان ەڭ جوعارى دارەجەدە جۇزەگە اسىرعان، ول دۇنيە جۇزىندەگى "سويقان تۋدىرۋشى" جانە "ٴتارتىپ بۇزۋشى."

امەريكا قۇراما شتاتتارى ۇكىمەتىنىڭ كەيبىر ارەكەتتەرى ٴادىل، اشىق، سەلبەسەتىن بازار شارۋاشىلىعى ەرەجەسىن اۋىر دارەجەدە ٴبۇلدىردى، ونىڭ ماقساتى امەريكا قۇراما شتاتتارىنىڭ عىلىم ـ تەحنيكاداعى زورەكەرلىك ۇقىعى مەن تەحنيكالىق باسىمدىعىن قورعاۋ ٴۇشىن، بۇل "باسقالاردىڭ جاقسى بولۋىن كورە المايتىن" ٴوزىمشىل پسيحيكانىڭ كەسىرى. ساندى مالىمەتتە كورسەتىلۋىنشە، بيىل 3 ـ ايعا دەيىن، 5G حابارلاسۋىنا قاجەتتى ولشەمدى پاتەنت ۋتىنىشتەرىنىڭ سانىندا، جۇڭگو 34.02%تى ۇستاعان، ال امەريكا قۇراما شتاتتارىنىكى نەبارى 14%. امەريكا قۇراما شتاتتارىنىڭ كەيبىر ساياساتپازدارى وسى سەبەپتەن اشىقتان ـ اشىق 5G "امەريكا قۇراما شتاتتارى تەك قانا جەڭىسكە جەتۋگە ٴتيىستى ٴبىر رەتكى نۇلدىك جيىنتىق اسكەري جابدىق جارىسى"، "حۋاۋەيدىڭ كوزىن جويعانشا جۇڭگو ـ امەريكا قۇراما شتاتتارى كەلىسىمگە قول جەتكىزۋدەن 10 ەسە ماڭىزدى" دەپ داۋرىقتى. امەريكا قۇراما شتاتتارى، ٴبىر جاعىنان، باسقا ەلدەردىڭ ونىمدەرىندە حاۋىپسىزدىك حاۋىپ ـ قاتەرى ٴومىر سۇرۋدە دەپ جارعىرسا، ەندى ٴبىر جاعىنان، ەكونوميكالىق اقپاراتتاردى بار كۇشىمەن جيناپ، باسەكەلەس ارىپتەستەرىنە قۋىپ اڭدۋ جۇرگىزدى، بۇل ـــ ايتىلمىش حاۋىپسىزدىك حاۋىپ ـ قاتەرى دەگەننىڭ جەلەۋ ەكەندىگىن، تەحنيكانى زورلىقتى كۇشپەن ساتقىزۋدىڭ سىلتاۋى ەكەندىگىن، بارلىعى جۇڭگونىڭ عىلىم ـ تەحنيكالىق داموۋىن قىسپاققا الۋداي شىنايى ماقسات ٴۇشىن قىزمەت ەتەتىندىگىن بۇلتارعىسىز دالەلدەدى. جۋىردا كەڭ تارالعان «امەريكا قۇراما شتاتتارى شىرعاسى» اتتى كىتاپتىڭ اۆتورى تىكەلەي قايىرا سۇراۋ قويىپ، "كەشە الستوم، بۇگىن حۋاۋەي، ەرتەڭ كىم بولادى؟"، ـ دەدى.

"تاماشا باسەكە بارلىق ەرەن قابىلەتتىڭ قاينارى". امەريكا قۇراما شتاتتارىنىڭ قازىرگى كەزەكتى ۇكىمەتى بازار شارۋاشىلىعىنىڭ اينالىم زاڭدىلىعىن بىلەتىن بولۋى كەرەك. كەلىسىم ـ شارت رۋحىن اياققا تاپتاپ، زاڭمەن جونگە سالۋ ەرەجەسىن ٴبۇلدىرىپ، ٴادىل باسەكەنى بۇرمالاعان امەريكا قۇراما شتاتتارى بۇيتە بەرسە "امەريكا قۇراما شتاتتارى الدىدا تۇرادى"سىن جۇزەگە اسىرا الماعانىمەن قويماي، ناتيجەسى مۇلدە باسقاشا بولىپ شىقپاق. امەريكا قۇراما شتاتتارى ۇكىمەتى كەدەن باجىسىن ۇستەمەلەپ سالۋ ارقىلى كاسىپتىڭ قايتا اعىلۋىن جۇزەگە اسىرۋدى كوكسەدى، الايدا ٴىس جۇزىندىك جاعداي تىلەگەنىندەي بولماي شىقتى، تەسلا شاڭحايدا قارجى سالىپ زاۋود قۇراتىندىعىن جاريالادى، حارلەي موتوتسيكل سەرىكتەستىگى دە ٴبىر ٴبولىم ٴوندىرىس جەلىسىن شەكارا سىرتىنا كوشىرۋ شەشىمىن جاسادى؛ امەريكا قۇراما شتاتتارى ۇكىمەتى حۋاۋەيدى قۇرساۋلاۋ ارقىلى جۇڭگونىڭ عىلىم ـ تەحنيكالىق داموۋىن قىسپاققا الماق بولدى، الايدا ٴتىپتى دە كوپ مەملەكەتتەر حۋاۋەي تەحنيكاسىن قولدانۋ شەشىمىن جاسادى، مالايزيانىڭ ۇزگىلىي ماحاتير جۋىردا اشىق تۇردە "حۋاۋەيدىڭ تەحنيكاسىن بارىنشا پايدالاناتىندىقتارىن" ٴبىلدىردى. ەكونوميكا جاھاندانعان بۇگىندە، ٴار ەل ەكونوميكاسى ٴبىر ـ بىرىمەن بىتە قايناسىپ كەتتى دەۋگە بولادى، كىمنىڭ بىلەگى جۋان، كۇشى زور ەكەندىگىن سالىستىراتىن ٴداۋىر كەلمەسكە كەتتى. امەريكا قۇراما شتاتتارى ۇكىمەتىنىڭ بازار شارۋاشىلىعى ەرەجەسىن ٴبۇلدىرۋ ارەكەتى تەك قانا، امەريكا قۇراما شتاتتارى تۇتىنۋشىلارىنىڭ جۇگىن اۋىرلاتىپ، امەريكا قۇراما شتاتتارى كاسىپورىندارىنىڭ باسەكەلىك قۋاتىن السىرەتەدى.

"ٴبىر ٴىس ەگەر قوعامعا پايدالى بولسا، ونى ەركىنە قويا بەرىپ، كەڭىنەن باسەكەگە سالۋ كەرەك، باسەكە قانشا ەركىن، قانشا جالپى بەتتىك بولسا، ول ٴىس قوعامعا سونشا ٴتيىمدى بولادى". ادام سميتتىڭ بۇل ايگىلى اقىلياسى امەريكا قۇراما شتاتتارىنىڭ بيىك ٴمانساپتا وتىرعان ساياساتپازدارىنىڭ ەسىندە بار ما؟ وتكەن عاسىردىڭ 30 ـ جىلدارىندا، امەريكا قۇراما شتاتتارى 20 مىڭ تۇرلىدەن استام شەتەل تاۋارلارىنىڭ يمپورت كەدەن باجىسىن زور مولشەردە جوعارىلاتىپ، امەريكا قۇراما شتاتتارى ەكونوميكاسىنىڭ زور داعدارىسىن تۋدىردى، بۇل تاريحتى امەريكا قۇراما شتاتتارىنىڭ ساياساتپازدارى ۇمىتپاۋى ٴتيىس. بازاردىڭ زاڭدىلىعىنا قايشى كەلىپ، قىسىممەن ساۋدا جاساتسا، ٴبىر مەملەكەت "تاعى ٴبىر رەت ۇلاعاتانۋدى" جۇزەگە اسىرعاندى قويىپ، زور تولقىنمەن قۇمنان التىن ەكشەيتىن تاريحتىڭ اعىنىندا ٴوز باسىنا ٴوزى تاۋقىمەت تاۋىپ بەرەتىن بولادى.

(شينحۋا اگەنتتىگىنىڭ 6 ـ ايدىڭ 7 ـ كۇنى بەيجيڭنەن بەرگەن حابارى)

ۇلتتىڭ گۇلدەنۋى جولىندا . ەرجۇرەك قۇرباندار شەجىرەسى

لين جيە: جۇمىسىن قاپىسىز تىندىرىپ، عازيز جانىن شياڭشيگە ارنادى

لين جيەنىڭ سۋرەتى
(ماتەريال سۋرەت)
☐ شينحۋا اگەنتتىگى تاراتقان

شينحۋا اگەنتتىگىنىڭ 6 ـ ايدىڭ 3 ـ كۇنى جيناننان بەرگەن حابارى (ٴتىلشى تىڭ جۇنۋي). حۋنان ولكەسى ۋگاڭ اۋدانى قۇرباندار قابىرستانى، تاۋدىڭ وڭتۇستىك بوكتەرىنىڭ وڭ جاق شەتىنە قاتار ـ قاتار ورناتىلعان قۇرباندار قۇلپىتاسى اراسىندا بيىك كوكشىل مرامور قۇلپىتاس كوزگە الدىمەن تۇسەدى، قۇلپىتاسقا: "باندىلاردى الاستاۋ جولىندا جانىن قيعان جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسىنىڭ مۇشەسى، ۋگاڭ اۋداندىق حالىق ۇكىمەتى قوعام حاۋىپسىزدىگى مەكەمەسىنىڭ ورىنباسار باستىعى لين جيەنىڭ قابىرى" دەپ جازىلعان. مۇنى ۋگاڭ اۋدانىنداعى حالىق شياڭشيگە جانىن ارناعان وزگە جۇرتتىق قاھارماندى ەسكە الۋ ٴۇشىن ورناتقان.

لين جيە، تاعى ٴبىر اتى لين شۋەتيان، 1918 ـ جىلى حۋاڭشيان اۋدانى (قازىرگى لۇڭكوۋ قالاسى) ۋتوۋيۋيجيا قىستاعىنداعى ٴبىر ديقان وتباسىندا دۇنيەگە كەلگەن. 8 جاسىندا وقۋعا ٴتۇسىپ، كەيىن ناعاشى جەزدەسىنە ىلەسىپ سىرتقا شىعىپ جۇمىس ىستەپ جان باققان، 1939 ـ جىلى اۋىلىنا قايتىپ كەلىپ، ديقانشىلىقپەن شۇعىلدانعان.

1941 ـ جىلى جاپون شاپقىنشىلارى جۇڭگو حالقىن سۇلىكتەي سورۋدى جانە تالان ـ تاراجىلاۋدى ۇدەتە ٴتۇستى، سول كەزدە جاپونيا قۋىرشاق ارمياسىنىڭ ۇستەمدىك جۇرگىزۋ ورتالىعى لين جيەنىڭ اۋىلىنىڭ باتىس سولتۇستىك بولەگىنەن 10 كيلومەتر قاشىقتىقتاعى حۋاڭشيان اۋدان قالاشىعىندا بولاتىن، قىستاقتىڭ شىعىسىنان 10 كيلومەتر ارالىقتاعى جەر جاپونيا قۋىرشاق ارمياسىنىڭ شوعىرلاناتىن جەرى ەدى. جاپونيا قۋىرشاق ارمياسىنىڭ قىم ـ قۋىت بيلەپ ـ توستەۋىندە، لين جيەنىڭ ٴبىر جىل شىداي تۇرۋ ويى بىت ـ شىت بولادى. 1942 ـ جىلى ول اتا ـ اناسىن يلاندىرىپ، بالا ـ شاعاسىمەن قوشتاسىپ، جاپونيا شاپقىنشىلارىنا قارسى سوعىس تولقىنىنا كەلىپ قوسىلادى.

لين جيە توڭكەرىسكە قاتىناسقانىنان كەيىن، بەيحاي دەربەس تۋانىندا، حۋاڭشيان اۋدان قالاشىعى سولتۇستىك رايون قارۋلى ٴبولىمى، حۋاڭشيان اۋداندىق قوعام حاۋىپسىزدىگى مەكەمەسى، حۋاڭشيان اۋداندىق قارۋلى ٴبولىمى سياقتى ورىنداردا قىزمەت ىستەيدى. وسى ارالىقتا، ول مەيلى قانداي قىزمەت ىستەسە دە قىزمەتكە بار ىنتاسىمەن كىرىستى، قارىمجىدان ەشقاشان دامەتپەدى، كوبىندە جارىم ايدا دا ٴبىر رەت ۇيىنە زورعا قايتاتىن. ۇلى 7 ـــ 8 جاسقا كەلگەنشە اكەسىنىڭ ٴتۇرىنىڭ قانداي ەكەندىگىن دە بىلمەيدى.

بەيحاي دەربەس تۋانىندا اسكەر بولعان كەزىندە، قوسىن ۇنەمى حۋاڭشيان اۋدانى شەكاراسىندا سوعىس جۇرگىزەتىن. ٴار جولى مىندەت العاننان كەيىن، لين جيە ادامدارمەن تانىس، جەرگە قانىق بولۋداي ٴتيىمدى قولايلىلىقتان پايدالانىپ، حالىق جاساقتارىن باستاپ ەلەكتر سىمدارىن قيىپ، تاس جولداردى ٴبۇلدىرىپ، كەيدە ونان، كەيدە مۇنان سوقتىعىپ، جاۋعا تىنىشتىق بەرمەيدى.

جاپالى سوعىس ورتاسى لين جيەنى شىڭدادى. 1944 ـ جىلى ول داڭقپەن جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسىنا مۇشە بولدى. 1948 ـ جىلى جياۋدۇڭ اسكەري رايونى پارتكومى كادرلاردى وڭتۇستىككە بارىپ جاڭا ازات بولعان رايونداردا كومەكتەسۋگە اتتانىسقا كەلتىرەدى. اتا ـ اناسىنىڭ الاڭداۋى، جارىنىڭ قيماۋى لين جيەنى ىرىقسىز كۇيگە تۇسىرەدى. ول بايسالدىلىقپەن وتباسىنداعىلاردى: "قازىر وتباسىمىزدا، شىنىندا، قيىنشىلىق بار، ٴبىراق باسقالاردا قيىنشىلىق جوق دەيسىڭ بە؟ مەن كوممۋنيستپىن، كوپتىڭ مۇددەسىن ويلاپ، وڭتۇستىككە بارۋعا باستاماشى بولۋىم كەرەك"، ـ دەپ يلاندىرادى.

قوسىنىڭ وڭتۇستىككە بارۋدا سەلبەسۋ ٴۇشىن، لين جيە جۇرگەن جولىنىڭ، بارعان جەردىڭ بارىندە ۇگىت جۇرگىزىپ وتىرادى، حىنانىڭ پۋياڭ، جياشيان، حۋنانىڭ يۋەياڭ سياقتى جەرلەردە تۇراقتاپ تۇرادى. 1949 ـ جىلى 7 ـ ايدا ول حۋنان ولكەسى ۋگاڭ اۋداندىق قوعام حاۋىپسىزدىگى مەكەمەسىنىڭ ورىنباسار باستىعى مىندەتىنە تاعايىندالادى.

شياڭشيگە ورنالاسقان ۋگاڭ باندىلار ابدەن قۇتىرىنعان جەر. لين جيە تارتقان جول ازابىنا قاراماي، باندىلاردى الاستاپ، جاڭا بيلىك قۇرۋ كۇرەسىنە قاتىناسىپ كەتەدى. 1950 ـ جىلى 2 ـ ايدىڭ 8 ـ كۇنى رايوندىق ورتا اترەت ٴبىر توپ باندى زىلك اۋلەتى باقشاسىنداعى بۇتحانادا جاسىرىنىپ جاتىر ەكەن دەگەن حاباردى تاپسىرىپ الادى، سول كەزدە 2 ـ رايوننىڭ باستىعى بولىپ تۇرعان لين جيە دەرەۋ اترەت باستاپ بارادى، ٴبىراق جەر سيپاپ قالادى. ول جاۋ بۇتحاناعا قايتىپ كەلۋى مۇمكىن دەپ تۇسپالدايدى دا، ورتا اترەتتەگىلەرگە وسى ارانى تورۋىلداۋدى بۇيىرادى. قاراڭعى ٴتۇسىپ، جاۋىن جاۋىپ، اينالا تاس قاراڭعى كۇيدە قالادى. ساعات 22 شاماسىندا السىتان توپىرلاپ كەلە جاتقان داۋىس ەستىلەدى، سۇراۋىنا جاۋاپ الا الماعان كۇزەتشى باندىلار قايتقان بولدى دەپ تۇراقتاندىرىپ، لەزدە توسقاۋىلداپ سوققىلاۋ جۇرگىزەدى.

ٴتۇن ورتاسى بولعاندا، شابۋىل اتىلعان وق، جارىلعان بومبىنىڭ داۋسى اراسىندا جۇرىلەدى. "باندىلاردىڭ كوبى قاشىپ ٴجۇرىپ ودان ـ بۇدان قۇرالعاندار، مۇنداي ٴتارتىپتى شابۋىل ۇيىمداستىرۋى مۇمكىن ەمەس". لين جيە ٴوزىنىڭ مول سوعىس تاجىريبەسىمەن مۇنى جاڭساق سوعىس دەپ تۇجىرىمدايدى. اسلىندە، قارسى جاق تا باندىلاردى جويۋعا كىرىسكەن تاعى ٴبىر قوسىن ەكەن، 2 ـ رايونمەن بايلانىس جاساۋعا ۇلگىرمەي باندىلاردى جويۋعا تۋتە اتتانعاندىعى سەبەپتى، جاڭساق سوعىس تۋىلعان بولىپ شىعادى.

سول ساتتە قوپارىلىس داۋىسى ۇدەپ كەتەدى، ۋاقىت وتكەن سايىن ٴولىم ـ ٴجىتىم اۋىرلاي بەرەدى، لين جيە كوپ ويلانۋعا ۇلگىرمەي، ٴبىر جاعىنان، ورتا اترەتتەگىلەرگە شابۋىلدى توقتاتۋ بۇيرىعىن ٴتۇسىرىپ، ەندى ٴبىر جاعىنان، تەرەزەدەن: "وق شىعارماڭدار، ٴبىز 2 ـ رايوننىڭ ورتا اترەتىمىز، ٴوز ادامدارىمىز!"، ـ دەپ ايعاي سالادى. قارسى جاقتىڭ نازارىن اۋدارۋ ٴۇشىن، لين جيە كەۋدەسىن تەرەزەدەن سىرتقا شىعارادى. كەنەت لين جيەنىڭ كەۋدەسىنە وق ٴتيىپ، ۇشىپ تۇسەدى. ٴومىر مەن ٴولىم اراپالىسىندا قالعان ول بار قايراتىن بويىنا جيىپ: "تەز، تەز، بايلانىس سىرنايىن تارتىڭدار!"، ـ دەيدى. سىرناي داۋىسى جاڭعىرعان ساتتە مىلتىق داۋىسى شورت تيىلادى، ٴبىراق لين جيە ماڭگىلىك كوز جۇمادى.

1951 ـ جىلى حۋنان ولكەلىك حالىق ۇكىمەتى لين جيەنى "توڭكەرىستىك قۇربان" دەپ بەكىتەدى.

لين جيەنىڭ ىقپالىندا ونىڭ ۇلى لين شىحاي، نەمەرەسى لين چۇنگۋاڭ دا قوسىنعا قاتىناسىپ، اسكەر بولادى. جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى سوعىستان ازاتتىق سوعىسىنا دەيىن، ودان بەيبىت داۋىرگە دەيىن، لين اۋلەتىنىڭ 3 ۇرپاعى وتاندى ٴسۇيۋ، ۇلەس قوسۋ جىگەرىن ۇرپاقتان ـ ۇرپاققا جالعاستىردى.

(باسى 3 ـ بەتتە)

"ٴاربىر وركەنيەت مەملەكەت پەن ۇلتتىڭ رۋحاني جانىن جالعاستىرۋدا، ول ٴارى ۇرپاقتان ـ ۇرپاققا جالعاستىرۋدى، ۇرپاقتار بويى قورعاۋدى قاجەت ەتەدى، ونان دا ماڭىزدىسى، داۋىرمەن بىرگە ىلگەرىلەۋدى، باتىل جاڭالىق اشۋدى قاجەت ەتەدى".

2018 ـ جىلدىڭ جاڭا جىل باستاماسىندا، «ەگەر مەملەكەتتىڭ اسىل قازىناسى ٴتىل بىتسە» اتتى حۇجاتتى فيلم دوستار شەڭبەرىندە كەڭىنەن تارالدى. "سىزدە مەملەكەتتىڭ اسىل قازىناسىنا قاتىستى قالدىرىلعان ٴسوز بولسا، وقىپ كورۋدى ۇمىتپاڭىز" دەگەن بەتاشارىنا ىلەسە، "تاكاپپار دا اسقاق "مادەني ەسكەرتكىشتەر قاراپايىم ادامداردىڭ نازارىندا سۇيكىمدى، كورىكىم بولا ٴتۇستى.

جۇڭگو ەڭسە كوتەرۋدەن، بايىۋدان قۋدىرەتتەنۋگە دەيىنگى ۇلى قارىشتاۋدى قارسى العاندا، مۇرالاردى قورعاۋ ىستەرى جاساماپازدىقپەن جاڭعىرۋ، جاڭالىق اشۋ داموۋ بارىسىندا، جاڭا تىرشىلىك تىنىسى مەن ومىرشەڭدىك كۇشىن قاۋلاتتى.

كورەرمەندەر سانى "قاۋىرت" ارتتى، مۇراجايلارعا "بارۋ" بۇقارانىڭ سەيىل ـ سەرۋەن، كوڭىل اشۋىنىڭ ماڭىزدى تاسىلىنە بارعان سايىن اينالدى.

گۇگۇڭ سارايىنىڭ جاۋجۋ قۇلاقتا سالعىشى، مەملەكەتتىك مۇراجايدىڭ باڭباڭتاڭ ساۋعا قوبديشاسى، مەملەكەتتىك كىتاپحانانىڭ «يۇڭلى توپتاماسى» حات قاعازى... مادەنيەت جاساماپازدىق ونىمدەرىن اشۋ بىرتىندەپ جارىققا شىقتى.

بەيزاتتىق مادەنيەت مۇرالار قيمىلى مەكتەپكە ەندى، بەيزاتتىق مادەنيەت مۇرالار بىلىمدەرى وقۋلىققا ەندى، بەيزاتتىق مادەنيەت مۇرالارىن جالعاستىرۋشىلار مىنبەگە كوتەرىلدى، ادامداردىڭ بارلىعى جۇڭحۋانىڭ تاڭداۋلى ٴداستۇرلى مادەنيەتىن جالعاستىراتىن، دامىتاتىن جاندى جاعداي قالىپتاسۋ ۇستىندە.

...

"مۇراجايلاردا ساقتالعان مادەني مۇرالارعا، بايتاق دالاداعى مۇرالارعا، بايىرعى كلاسسيكالىق كىتاپتاردا جازىلعان جازۋلارعا جان ٴبىتىرىپ، جۇڭحۋا وركەنيەتىنىڭ دۇنيە جۇزىندەگى ٴار ەل حالقى جاراتقان باي مازمۇندى، الۋان ٴتۇرلى وركەنيەتپەن بىرگە ادامزاتقا دۇرىس رۋحاني جەتەك جانە قۋدىرەتتى قوزعاۋشى كۇش ىزىرلەۋىنە مۇمكىندىك جاسايىق".

5000 نەشە جىلدىق وركەنيەت تاريحىن، تاياۋ زامانىنان بەرگى 170 نەشە جىلدىق كۇرەس تاريحىن، جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسىنىڭ 90 نەشە جىلدىق قۇلشىنىس تاريحىن، جاڭا جۇڭگونىڭ 70 جىلدىق داموۋ تاريحىن ارقالاعان، ماڭگى جالعاساتىن قىمباتتى مۇرالار جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ ايىندى دا اسقاق ىنتاسىن وياتىپ، ۇلى گۇلدەنۋ ساپارىنا قاراي زەيىن ـ زەردەنى، كۇش ـ قۋاتتى ۇيىستىرىپ، ارشىنداي ىلگەرىلەۋدە!

(شينحۋا اگەنتتىگىنىڭ 6 ـ ايدىڭ 9 ـ كۇنى بەيجيڭنەن بەرگەن حابارى)

مەكەن ـ جايىمىز: ٴۇرىمجى قالاسى ياڭجياڭ كوشەسى 1 ـ ٴنومىرلى اۋلا، پوچتا ٴنومىرى: 830051، E-mail: hwtlz@xjdaily.com، فاكس: 5593305 ايلىق باعاسى 19 يۋان، جىلدىق باعاسى 228 يۋان

شينجياڭ گازەتى سايتى http://kazakh.xjdaily.com